

L'examen s'estructura en dos blocs: un primer bloc amb preguntes sobre Història de la Llengua, Sociolingüística i Literatura i un segon bloc de comentari de text. Al primer bloc, de les quatre preguntes formulades se n'han de respondre dues. Al segon bloc, hi ha dos textos, del qual se n'ha d'elegir un. Cada text té associades cinc preguntes, que s'han de respondre específicament en relació amb el text seleccionat. Atenció: les preguntes del comentari de text no són intercanviables d'un text a l'altre.

Bloc 1: Història de la Llengua, Sociolingüística i Literatura

1. Heu de triar i respondre **dues** de les quatre opcions (4 punts):

- a) El català dels segles XVI a XVIII: La «Decadència» i l'inici del procés de substitució lingüística.
- b) La situació sociolingüística actual de la llengua catalana: marc legal, ús del català als diferents àmbits (escola, mitjans de comunicació, internet en els mitjans de comunicació, xarxes socials).
- c) La literatura de postguerra: Mercè Rodoreda
- d) La literatura actual: Albert Sánchez Pinyol

Bloc 2: Comentari de text

Llegeix atentament el text i respon les qüestions formulades.

Opció A

Hem passat Nadal i això vol dir que hi deu haver hagut tions, Pares Noels i Reis i que, malgrat la crisi, en algun d'aquests casos, si no en tots, hem fet regals i n'hem rebuts. Uns regals que, per als qui els rep, sovint són inútils, sobrers i, al final, una nosa. És a dir, que si els hagués de comprar ell no ho faria o no en pagaria el que han costat al regalador. I d'aquestes cerimònies hi participam tant els adults com, i en lloc destacat, els infants, als quals ja de ben petits els deim que la felicitat rau en la possessió i els entrenam perquè en el futur siguin, sobretot, consumidors.

Ens hem organitzat, però, de manera que perquè l'activitat econòmica no faci figa és necessari aquest consum de coses supèrflues. Si no en comprem hi ha treballadors, fabricants i venedors que no tenen ingressos. És a dir, ens hem muntat una societat que necessita fer tudadissa* de recursos materials i humans.

El progrés tecnològic fa fàcil disposar de més matèries primeres i energia. Però, en comptes de servir per reduir l'esforç per viure, ens aboca a fer-ne un consum superior a les necessitats raonables. Posem per exemple el cas dels leds, que suposen un estalvi molt important d'energia per produir la mateixa claror que sistemes anteriors. Tant per part de les institucions com en l'àmbit privat, la reacció sol ser que, en lloc **d'optimitzar** aquest estalvi, multiplicam els punts de llum i els tenim encesos més temps, en llocs i moments totalment innecessaris. I un altre exemple: si els aparells són més eficients

ara pel que fa al consum d'energia, la reacció és posar més aparells, duplicar-los, fins i tot. És clar, per tant, que aquests progressos no s'aprofiten, o no com seria possible, per reduir l'acció depredadora de l' *Homo sapiens*.

D'altra banda, la transició a les energies renovables no es farà de no res, sinó que, segons l'escriptor i economista Andy Robinson, exigirà el consum anual de milions de tones d'un centenar de minerals que fins ara tenien una demanda molt més baixa (plata, plom, liti, grafit, zinc...).

L'orientació cap al consum creixent d'energies i de béns materials du necessàriament al conflicte i al col·lapse. Ens hem arribat a creure que la felicitat s'aconsegueix acumulant-ne molts. De fet, bona part de la publicitat es fonamenta en el lligam entre el producte anunciat i l'assoliment de la felicitat. Anar de compres, una activitat sovint relacionada amb el lleure, és una expressió prou transparent perquè deixi entendre que no hi ha una necessitat d'allò que compres, sinó que el fi és l'activitat: comprar, fer de consumidor.

Els béns materials i les energies són limitats i, si l'objectiu és acumular-ne molts, no tothom hi pot tenir accés. De fet, cada vegada hi ha més distància entre els extrems ocupats pels més rics i pels més pobres i en el consum de recursos que fan uns i altres. Entre els aspectes negatius de la **globalització**, a més d'accelerar l'extensió de les **pandèmies**, hi ha el fet d'haver facilitat l'acumulació de riquesa en poques mans en detriment de sectors cada cop més amplis de la humanitat.

El conjunt de coses posseïdes i el grau de consum d'una persona sembla ser cada vegada més el que li dona valor ('vals el que consumeixes') i, en aquest afany, mai no s'arriba al límit (fins i tot multimilionaris, grans corporacions, reis... no en tenen mai prou). En aquest terreny, però, tot el que un acumula i consumeix ho pren als altres.

En canvi, l'orientació cap a valorar més el «ser» que el «posseir» com a eina per defugir la infelicitat no presenta aquestes limitacions privatives. Ara bé, canviar aquest rumb deu fer prop de ser impossible: l'enorme força de la inèrcia i de l'atiament interessat en el mateix sentit és potentíssima. Trencar aquesta **fal·làcia** sobre la felicitat i ajudar a trobar-la en els béns col·lectius, en el consum responsable, en el saber i el coneixement, en l'educació dels sentits, en la valoració de la diversitat natural, en l'apreciació de les coses immediates i pròximes... seria imprescindible per redistribuir millor els béns materials i per suavitzar la depredació de recursos i d'energies a què estam abocats. Però això també hauria d'anar acompanyat d'una limitació de la riquesa privada i d'una redistribució del treball perquè l'excedent de mà d'obra que produiria la supressió del consum irracional d'objectes i d'energia no es convertís en una immensa bossa de desocupats expulsats a les perifèries socials. Una redistribució del treball que, alhora, seria redistribució de l'excedent de temps lliure generat.

Reciclar materials, cercar fonts d'energia renovables, etc. són vies indispensables, però també ho és racionalitzar el consum i reduir dràsticament el superflu. Ara per ara, sembla una utopia.

Joan Melià. Diari *Ara* (15/01/21)

**Tudadissa*: tudar, «malmetre, deixar perdre» (DIEC)

1. Posa un títol que reflecteixi el contingut del text. Raona'l. (1 punt).
2. Determina i justifica l'estructura del text. (1 punt).
3. Explica el significat dels mots o de les expressions que, al text, apareixen marcats en negreta. (1 punt).
4. Quina és l'opinió de l'autor quant a les energies renovables? Justifica la resposta amb arguments concrets i precisos. (100 paraules) (1 punt).
5. «Ens hem muntat una societat que necessita fer tudadissa de recursos materials i humans». Quina és la teva opinió sobre aquesta afirmació? Utilitza arguments concrets i precisos per defensar la teva posició (200 paraules) (2 punts).

Opció B

Quan li fou concedit al doctor Ryle el premi Nobel de física per les seves investigacions amb els púlsars i els quàsars, fa un parell d'anys, na Rowena em va fer un dels seus comentaris esmolats. Era només una broma, però de tant en tant encara em ve a la memòria. Més que més perquè d'aleshores ençà gairebé no els hem tornat a veure, com no sigui en algun acte acadèmic o al Ball de Professors, on en Joan encara és convidat en qualitat de professor emèrit. Na Rowena i el doctor Ryle viatgen molt, perquè ell és sol·licitat arreu per impartir conferències. Me n'alegro molt per ells, però he d'admetre que trobo a faltar les converses amb na Rowena. El fet és que la notícia del Nobel va ser festejada, com no podia ser altrament, amb una celebració a casa de l'Alice Roughton, que va ser tan o més lluïda que la que va oferir quan el premi va ser concedit al doctor Watson. Érem allà, doncs, enmig de desenes de persones, compartint el menjar i els còctels, esperant a quedar-nos espantades per un concert de música concreta a càrrec de Toru Takemitsu, un compositor japonès que ens havia d'interpretar una peça en què no se sentia altre so que el de les gotes d'aigua. Allò va ser horrible, però òbviament ningú es va veure amb cor de dir-ho. I sense que vingués a tomb, na Rowena va tenir una d'aquelles sortides seves que em fan riure perquè també valen per a mi:

-No em puc queixar del casament que vaig fer, no li sembla, Kathleen? -Va mossegar un canapè i se'l va empassar. No tothom pot dir que el seu marit rep tants d'elogis per haver dedicat tota la vida a estudiar unes coses que ningú creu realment que existeixin.

Així doncs, avui he tornat tota sola al bosc de Hardwick. M'he assegut enmig d'una clariana envoltada de bedolls, damunt l'herba encara molla de rosada, i he mirat al cel per si hi apareixia cap cumulonimbus. No ha estat així. Sí que han passat, com en una processó empesa pel vent, uns núvols esfilagarsats i bruts, com grans boles de cotó gastades. M'ha vingut una forta fiblada d'enyorament, que primer he sentit que era per la meva mare, i després, per la meua vida sencera.

I això és tot.

Sebastià Alzamora (2020)
Reis del món (fragment)

1. Identifica un fragment del text que sigui en estil directe. (1 punt)
2. Assenyala una metàfora i una comparació. Explica'n el sentit. (1 punt)
3. En quins espais se situa la narració? Com influeixen l'estat d'ànim de la veu narradora? (1 punt)
4. A partir de les descripcions del text, com caracteritzaries la relació entre Rowena i la veu narradora? Justifica la resposta a partir de citacions concretes del text (100 paraules) (1 punt).
5. Quina és l'actitud de la veu narradora davant la vida? La comparteixes? Per què? Justifica la teua opinió amb arguments concrets i precisos. (200 paraules) (2 punts).